

การฉีดยาทางช่องน้ำไขสันหลัง

การฉีดยาทางช่องน้ำไขสันหลังหรือเรียกอีก
อย่างว่า **การบล็อกหลัง** คือ การทำให้ร่างกายส่วนล่างชา
หมดความรู้สึก ขยับไม่ได้ ทำได้โดยการฉีดยา
เฉพาะที่เข้าที่ช่องน้ำไขสันหลัง ทำให้แพทย์ผู้ผ่าตัด

สามารถทำการผ่าตัดได้สะดวกขึ้น

ผู้ป่วยจะรู้สึกตัวตลอดเวลาขณะ

ผ่าตัด แต่จะไม่รู้สึกเจ็บปวดบริเวณ
ที่ทำการผ่าตัด ทั้งขณะผ่าตัดและหลัง

ผ่าตัดเสร็จ

ในผู้ป่วยที่มีความวิตกกังวล วิตัญญแพทย์อาจให้
ยานอนหลับร่วมด้วย

การผ่าตัดชนิดใดบ้างที่สามารถใช้วิธีบล็อกหลังได้

การผ่าตัดที่สามารถใช้วิธีการบล็อกหลังได้ คือ
การผ่าตัดที่ระดับต่ำกว่าสะดือ และการผ่าตัดที่ใช้เวลา
ไม่เกิน 3 ชั่วโมง ได้แก่

- การผ่าตัดคลอดบุตร
- การผ่าตัดไส้ติ่ง
- การผ่าตัดเกี่ยวกับกระดูกบริเวณขา ต้นขา
และเท้า
- การผ่าตัดแก้ไขไส้เลื่อน
- การผ่าตัดทางระบบทางเดินปัสสาวะบาง
ชนิด

ข้อห้ามในการบล็อกหลัง

วิตัญญแพทย์จะไม่ทำการบล็อกหลังในผู้ป่วย
ที่มีปัญหาต่อไปนี้ ได้แก่

- มีแผลติดเชื้อที่บริเวณหลัง
- มีปัญหาเลือดออกไม่หยุด
- มีภาวะขาดน้ำหรือเสียเลือดมาก
- เคยได้รับยาต้านการแข็งตัวของเลือด
- เคยแพ้ยาชามาก่อน

ถ้าผู้ป่วยเคยมี

ปัญหาเหล่านี้ให้แจ้งวิตัญญ
แพทย์หรือ วิตัญญพยาบาล
ทราบด้วย

การเตรียมตัวของผู้ป่วย

ผู้ป่วยทุกรายต้องได้รับ
การงดน้ำ งดอาหาร
ก่อนผ่าตัดอย่างน้อย 6
ชั่วโมง ให้ถ่ายอุจจาระ
และปัสสาวะก่อนมา
ห้องผ่าตัด

ขั้นตอนของการทำการบล็อกหลัง

เมื่อถึงห้องผ่าตัด ผู้ป่วยได้รับน้ำเกลือ
ตรวจวัดความดันโลหิต วัดชีพจร หลังจากนั้นจะจัด
ท่าผู้ป่วยโดยให้นอน
ตะแคง โกงหลังให้มาก
ที่สุด โดยการงอเข่าทั้ง 2
ข้างขึ้นมาชิดหน้าท้อง
ก้มศีรษะ คางชิดอก เพื่อ
ทำให้ช่องระหว่างกระดูก

สันหลังเปิดกว้างมากที่สุด ทำให้ง่ายต่อการฉีดยา
ระหว่างแพทย์ทำการบล็อกหลัง ผู้ป่วยควรจะ
อยู่นิ่งให้มากที่สุด เพื่อป้องกันการหักงอของเข็ม
ระหว่างทำการบล็อกหลัง เมื่อฉีดยาเสร็จจะจัดท่าให้
ผู้ป่วยนอนหงายก่อน จนได้ระดับการชาตามที่
ต้องการ จึงให้เริ่มทำการผ่าตัดได้

ผู้ป่วยบางราย เช่น ผู้ป่วยที่อ้วนมาก ๆ อาจใช้
ท่านั่ง ทำได้โดยให้ผู้ป่วยนั่งห้อยเท้า แล้วโกงหลัง
ออกมาให้มากที่สุด ก้มศีรษะคางชิดอก

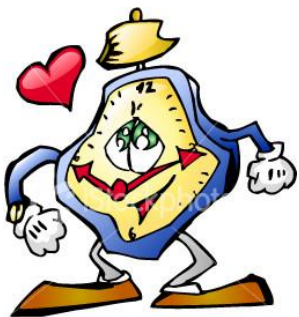
ความรู้สึกหลังจากฉีดยาเข้าช่องน้ำไขสันหลัง

เมื่อฉีดยาสำเร็จ จะจัดทำให้ผู้ป่วยนอนหงาย หลังจากนั้น ผู้ป่วยจะเริ่มรู้สึกขาจากปลายเท้าขึ้นมาเรื่อย ๆ จนถึงหน้าท้อง จากนั้นผู้ป่วยจะขยับร่างกายส่วนล่างไม่ได้ ระยะเวลานี้อาจมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน อึดอัด แน่น หายใจไม่คล่อง หรือมีความผิดปกติอื่น ๆ ให้แจ้งวิสัญญีแพทย์ หรือพยาบาลผู้ดูแลทันที

ยาจะหมดฤทธิ์เมื่อไหร่ ?

ผู้ป่วยจะเริ่มขยับขาได้และความรู้สึกต่าง ๆ จะกลับคืนมาภายใน 2 – 5 ชั่วโมง แล้วแต่ชนิดของยาชาที่แพทย์ให้ เมื่อถึงตอนนี้จะเริ่มปวดแผลผ่าตัด ผู้ป่วยจะได้รับยาแก้ปวด เพื่อบรรเทาอาการปวดต่อไป

ในบางรายอาจได้รับยาแก้ปวดทางช่องไขสันหลังร่วมด้วย ซึ่งมีฤทธิ์บรรเทาปวดต่อไปประมาณ 18 – 24 ชั่วโมง

การปฏิบัติตัวหลังผ่าตัด

ให้นอนพักอย่างน้อย 6 ชั่วโมง (หนุนหมอนได้และพลิกตะแคงตัวได้) เมื่อสามารถปีนสภาวะได้ ขมิบก้นได้ หรือขยับขาได้ ถ้าต้องการลุกนั่งหรือยืน ต้องลุกอย่างช้า ๆ และต้องมีคนช่วยประคอง ในตอนแรก เริ่มดื่มน้ำหรือรับประทานอาหารได้ตามคำสั่งของแพทย์ผู้ผ่าตัด

ถ้ามีอาการผิดปกติอื่น ๆ เช่น ยังมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ ซาซา นานเกินกว่า 5 ชั่วโมง ให้แจ้งพยาบาลทราบทันทีเพื่อรายงานแพทย์

ข้อควรระวัง

เมื่อลุกแล้วปวดศีรษะ หรือหน้ามืด ให้รีบนอนราบและแจ้งพยาบาลทราบ เพื่อรายงานแพทย์ผู้ดูแลต่อไป

ในกรณีที่ฉีดยาชาและยังไม่มีความรู้สึก ให้ระมัดระวังการเกิดบาดแผลจากความร้อน และของมีคม เช่น กระเป๋าน้ำร้อน เป็นต้น

การฉีดยาชาทางช่องน้ำไขสันหลัง (Spinal Block)

อีกทางเลือกหนึ่งของการได้รับยาระงับความรู้สึก

เรียบเรียงโดย .. กลุ่มงานวิสัญญีวิทยา
โทร. 056 – 219888 ต่อ 1407
ผลิตโดย .. กลุ่มงานสุขศึกษา
โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จ.นครสวรรค์
โทร. 056 – 219888 ต่อ 5200, 9801